

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi perusopetuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä syyskuuta 2009 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi perusopetuslain muuttamisesta (HE 109/2009 vp).

Eduskunta-aloite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen

— LA 112/2009 vp laki perusopetuslain muuttamisesta — Tuula Pelttonen / sd ym.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Eeva-Riitta Pirhonen, hallitusneuvos Outi Luoma-aho ja opetusneuvos Jussi Pihkala, opetusministeriö
- lakimies Irma Pahlman, sosiaali- ja terveysministeriö
- pääjohtaja Timo Lankinen, johtaja Matti Lahtinen ja opetusneuvos Irmeli Halinen, Opetushallitus
- suunnittelija Tuula Tuominen, Valtakunnallinen vammaisneuvosto
- tutkimusjohtaja Esa-Matti Järvinen, Oulun yliopisto
- koulutuspäällikkö Sirpa Oja, Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus
- koordinaattori Merja Koivisto, KELPO - tehostetun ja erityisen tuen kehittämistoiminta, Alajärvi
- sivistystoimenjohtaja Ahti Karvonen, Haapavesi

- sivistystoimenjohtaja Mikko Saari, Kajaanin kaupunki
- rehtori Jaakko Perälä, Kauhavan yläkoulu
- johtava rehtori Arto Ainonen, Kemin kaupunki
- perusopetusjohtaja Mari Routti, Lappeenrannan kaupunki
- erityisopettaja Kristiina Sojamo-Hetemaa, Taipalsaaren kunta
- apulaisrehtori Seppo Karppinen, Sairaalakoulun yksikkö, Oulu
- johtaja Anneli Kangasvieri ja lakimies Marja Lahtinen, Suomen Kuntaliitto
- koulutusasiain päällikkö Olli Luukkainen, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
- varapuheenjohtaja Mervi Murto, Aineopettajaliitto AOL ry
- koulutustoimitsija Kaijamaija Parviainen, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
- koulutuspäällikkö Marjo Reunanen, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
- puheenjohtaja Matti Sippola, Luokanopettajaliitto ry
- puheenjohtaja Reijo Runsas, Luja ry
- koulutussihteeri Sari Kokko ja oikeuksienvalvontalakimies Liisa Murto, Näkövammaisten Keskusliitto ry
- erityisluokanopettaja Timo Oksanen, Suomen erityiskasvatuksen liitto ry
- rehtori Eija Valanne, Suomen harjoittelukoulujen opettajat ry
- puheenjohtaja Elisa Heikkinen, Suomen Puheterapeuttiliitto ry

- toiminnanjohtaja Tuomas Kurttila, Suomen Vanhempainliitto
- professori Hannele Niemi.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio

- Helsingin kaupungin opetusvirasto
- Lastentarhanopettajaliitto LTOL ry
- Suomen Lasten Parlamentti
- Suomen CP-liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perusopetuslain erityisopetusta ja oppilaalle annettavaa muuta tukea koskevia säännöksiä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan oikeutta suunnitelmalliseen varhaiseen ja ennalta ehkäisevään oppimiseen ja kasvun tehostettuun tukeen. Oppilaille, jotka tarvitsevat pidempikestoista ja laajempaa tukea, tehdään päätös erityisestä tuesta samoilla perusteilla kuin nykyisin. Erityisen tuen päätöksessä tulisi määrätä nykyistä täsmällisemmin oppilaan opetuksen järjestämisestä ja hänen tarvitsemistaan tukipalveluista.

Henkilötietojen käsittelyä, salassapitoa ja luovuttamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että perusopetuslaissa säädettäisiin oppilaan asioiden käsittelystä ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta moniammatillisessa oppilashuoltotyössä, opetuksen järjestäjän tietojensaantioikeudesta sekä opetuksen järjestäjän velvollisuudesta antaa tietoja tietyissä tilanteissa.

Lakialoite

Lakialoite LA 112/2009 vp on rinnakkaislakiesitys hallituksen esitykselle HE 109/2009 vp.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen tarkoituksena on vahvistaa oppilaan oikeutta suunnitelmalliseen varhaiseen ja ennalta ehkäisevään oppimiseen ja kasvun tehostettuun tukeen. Ehdotuksella halutaan korostaa kaikissa opetustilanteissa annettavan ja tarpeen mukaisesti joustavasti vastaavan tuen merkitystä. Erityistä tukea saavan oppilaan opetus riittävine tukitoimineen järjestettäisiin oppilaan lähikoulussa ja luontaisessa opetusryhmässä aina, kun se on mahdollista. Valiokunnan mielestä tämä lähtökohta vahvistaa lähikouluperiaatetta.

Valiokunta pitää esityksen tavoitteita erittäin kannatettavina. Onnistuessaan uudistus voi saada aikaan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestämiseen.

Uudistus muuttaa nykyistä käytäntöä, joka on perustunut koulun ulkopuolisten tahojen arviointiin erityisopetuksen tarpeesta. Se on jättänyt pedagogisten toimenpiteiden osuuden toissijaiseksi. Ennen kaikkea oppilaan itsensä kannalta mahdollisimman varhainen puuttuminen koulunkäynnin vaikeuksiin on tärkeää, mutta samalla se on yhteiskunnan etu. Tarvittaessa asteittain vahvistuva ja suunnitelmallinen tuki parantaa oppilaan hyvän oppimisen ja kasvun edellytyksiä ja antaa mahdollisuuden ehkäistä ongelmien kasaantuminen ja monimuotoistuminen sekä joidenkin oppilaiden syrjäytyminen. Tällöin voidaan ehkä säästyä isommilta ja kalliimmilta seuraamuksilta lapsen koulunkäynnin ja mahdollisesti koko elämän suhteen. On vain osattava nähdä tarpeeksi pitkälle tulevaisuuteen ja ajatella nuoren koko tulevaa elämänsäkaarta.

Muutosten johdosta päätöksen teko tehostetun ja erityisen tuen aloittamisesta tulee joustavammaksi, koska nykyisestä asiantuntijalausuntokäytänteestä luovutaan. Ongelmia on aiheuttanut lausuntojen saamisen hitaus, mikä on estänyt toimeenpanemasta tarvittavia muutoksia opetusjärjestelyissä oikea-aikaisesti. Myös erityistä tukea tarvitsevien koulutulokkaiden opetuksen järjestämipaikan määrittely on turhaan viivästynyt. Edelleen oppilashuolto tehostetun ja erityisen tuen aikana tulee suunnitelmallisemmaksi ja systemaattisemmaksi.

Monet erityistä tukea tarvitsevat oppilaat tarvitsevat jatkuvasti koulunkäyntiavustajan tukea, joko henkilökohtaisen tai luokkakohtaisen avustajan. Valiokunta on huolestunut siitä tiedosta, että lainsäädännön muutosten myötä kunnissa suunnitellaan leikkauksia avustajien määrään. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden integrointi normaaliluokkiin suuriin opetusryhmiin ei vähennä avustajan tarvetta. Kun tarkoituksena on pyrkiä mahdollisimman varhaiseen ja hyvään tukeen erityistä tukea tarvitsevien osalta, tarve avustajapalveluihin mahdollisesti kasvaa.

Valiokunta korostaa oppimisen kannalta ryhmäkoon merkitystä ja toteaa, että uudistus ei saa johtaa erityisluokkien poistamiseen ja tämän kautta ryhmäkokojen kasvuun. Sosiaalisemmotiaaliset ongelmat ja traumat vaativat pieniä ryhmäkokoja. Integroitaessa erityisopetusta saava oppilas tai oppilaita yleisopetukseen on välttämätöntä tarkastella yleisopetuksen opetusryhmän kokoa siitä säädettävän asetuksen mukaisesti.

Lain toteuttaminen edellyttää kattavaa koko peruskoulun opettajakunnan täydennyskoulutusta sekä huomattavia uudistuksia opettajankoulutuksen sisällöissä. Jo nykyinen tilanne, ja uudistus erityisesti, edellyttää erityisopettajien koulutuksen lisäämistä. On välttämätöntä huolehtia koko opetushenkilöstön, mukaan lukien rehtorit, täydennyskoulutuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö suuntaa tänä vuonna 15 miljoonaa euroa opettajien täydennyskoulutukseen. Valiokunta korostaa myös sitä, että opettajien pysyvyys on erityistä tukea tarvitseville tärkeää,

mikä uusissa järjestämistavoissa tulee ottaa huomioon.

Seuranta. Valiokunta toteaa, että hyvä perusopetus sekä varhainen ja riittävä tuki oppilaan sitä tarvitessa ovat edellytys sille, että lainmuutosten tarkoittama oppilaan oikeus ja mahdollisuudet tuloksekkaaseen oppimiseen toteutuu. Valiokunta pitää välttämättömänä seurata uudistuksen toteutumista käytännössä ja ehdottaa tätä koskevaa lausumaa. Asiasta tulee myös antaa sivistysvaliokunnalle selvitys vuoden 2013 loppuun mennessä (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

Uudistuksen rahoitus. Hallituksen esityksen mukaan tehostetun ja erityisen tuen kehittämisen kustannukset on huomioitu valtiontalouden kehyksissä vuosille 2010—2013 ja valtion vuoden 2010 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä. Hallituksen esityksessä myös arvioidaan, että muutokset eivät aiheuttaisi kunnille tai muille opetuksen järjestäjille välittömiä lisäkustannuksia. Vuoden alusta voimaan tulleessa valtionosuusuudistuksessa puolestaan luovuttiin erityisopetuksen korotetusta valtionosuudesta. Erityisopetuksen valtionosuusrahoitus jatkuu siten, että kaikki kunnat saisivat samansuuruisen euromäärän perusopetusikäistä kohden. Valiokunta toteaa, että erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimismahdollisuudet heikentyvät, jos opetukseen ei kohdenneta tarpeen mukaista resursointia. Perusopetuksen rahoituksen toteuttaminen ja erityisopetuksen korotuksen poistuminen voivat käytännössä asettaa näiden toimintamuotojen resursoinnin vastakkain opetuksen järjestäjien päätöksenteossa tavalla, joka ei välttämättä aina vastaa oppilaan etua.

Valiokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityisen tuen onnistuminen edellyttää myös vahvaa taloudellista panostusta. Erityisopetuksen tarve vaihtelee kunnittain ja myös suurten kuntien sisällä alueittain. Vaarana on, että uudistus osaltaan lisää huono-osaisuuden keskittymistä alueittain tiettyihin kouluihin. Valiokunta pitää välttämättömänä ottaa kehyksissä ja tulevissa talousarvioissa huomioon erityisopetusta

koskevista uudistuksista aiheutuvat lisärahoitus-tarpeet ja ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokun-nan lausumaehdotus 2*).

Informaatio-ohjaus. Opetushallituksen tehtävänä on määrätä oppimissuunnitelman ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman keskeisestä sisällöstä opetus-suunnitelman perusteissa (16 a § ja 17 a §). Valiokunta pitää tärkeänä, että Opetushallitus ohjaa myös suunnitelmien tekoon liittyvää henkilötietojen käsittelyä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Opetushallitus informoi ja kouluttaa opetuksen järjestäjiä myös siitä, mitkä ovat 40 §:n 2 momentin mukaisia oppilaan opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja. Sivistysvaliokunta pitää välttämättömänä, että Opetushallitus tiedottaa muuttuneesta lainsäädännöstä niin, että oppilaiden huoltajat saavat tietoa lapsen muuttuneista mahdollisuuksista oppimisen tukeen.

Valiokunta katsoo myös, että Opetushallituksen tulee suunnitella lomakkeet ainakin oppimissuunnitelman ja HOJKS:n laatimista varten. Näin turvattaisiin se, että kaikki lain edellyttämät tiedot tulisivat kirjatuiksi. Tällöin ei myöskään kunnissa tarvitsisi erikseen suunnitella tarvittavia malleja.

Opetushallituksen tulee myös painottaa ns. Kelpo-hankkeessa mukana oleville opetuksen järjestäjille, että nämä saattavat käytäntönsä uuden lainsäädännön mukaisiksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

16 a §. Tehostettu tuki. Valiokunta toteaa, että tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta voidaan käyttää sekä osana yleistä tukea että tehostettua tukea.

17 §. Erityinen tuki. Hallituksen esityksen mukaan ennen erityisen tuen järjestämistä oppilaalle tulisi järjestää tehostettua tukea. Vasta, jos sillä ei pystytä tukemaan oppilasta riittävästi, tulisi oppilaalle antaa erityistä tukea. Erityisen tuen muotoina olisivat erityisopetuksen lisäksi muut esi- ja perusopetuksessa käytettävät opetukselliset ja oppilashuollolliset tukimuodot. Erityinen

tuki järjestettäisiin pääsääntöisesti muun opetuksen yhteydessä.

Valiokunta katsoo, että oppilaan etu on ratkaiseva siinä, miten opetus järjestetään. Tällöin erityisen tuen järjestäminen ilman edeltävää tehostettua tukea voi olla oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisin menettely. Sen vuoksi valiokunta on poistanut 1 momentin ensimmäisen virkkeen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että opetuksen järjestämisratkaisuihin otetaan huomioon sekä tukea tarvitsevan oppilaan tarpeet että opetuksellinen kokonaistilanne. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa 1 momenttia muutettavaksi siten, että opetuksen järjestämispaikkaa koskevassa harkinnassa on otettava huomioon sekä oppilaan etu että opetuksen järjestämisedellytykset. Tarkoituksena on korostaa kokonaisharkintaa, ja se vastaa nykyisten opetussuunnitelman perusteiden mukaista menettelyä. Valiokunta toteaa, että muutos on sivistysvaliokunnan vuonna 1998 nykyisen lainsäädännön käsittelyn yhteydessä tekemien linjausten mukainen (SiVM 3/1998 vp). Kokonaistilannearvio tarkoittaa, että opetuksen järjestämisratkaisussa otetaan huomioon sekä tukea tarvitsevan oppilaan tarpeet että esimerkiksi koko luokan opetuksellinen kokonaistilanne.

Edellä todetun perusteella valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia muutettavaksi.

Pykälän 4 momentissa on säännös, millä edellytyksillä erityisen tuen päätös voidaan tehdä ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista. Valiokunta pitää tärkeänä, että päätös voidaan tehdä jo ennen esi- ja perusopetuksen alkamista. Koska lapsen tilanne voi muuttua äkillisesti esimerkiksi onnettomuuden seurauksena esi- tai perusopetuksen jo alettua, valiokunta ehdottaa tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi 4 momentin ensimmäisen virkkeen ensimmäiseen lauseeseen, että erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös esi- tai perusopetuksen aikana.

Pykälän 6 momentissa on asetuksenantovaltuus. Valiokunta pitää oikeana perusopetusasetuksen 2 §:n säännöstä siitä, että opetusryhmän muodostuessa erityisen tuen päätöksen saaneis-

ta oppilaista ryhmäkokoo voi olla enintään 10 oppilasta. Valiokunta katsoo, että yleisopetuksessa opetusryhmä voi tietyin edellytyksin olla enemmän kuin 10 oppilasta, silloin kun erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita opetetaan osana yleisopetuksen ryhmää. Valiokunta pitää välttämättömänä, että integroitaessa erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita yleisopetuksen ryhmiin aina harkitaan, mikä on sopiva opetusryhmän koko. Tämä riippuu kussakin tilanteesta siitä, mikä on ollut peruste erityisen tuen päätökselle. Päätös voi johtua esimerkiksi sellaisesta vammasta, joka ei välttämättä tarvitse yleisopetuksen ryhmän pienentämistä integrointitilanteessa. Osa päätökseen johtaneista perusteista voi taas olla sellaisia, että jo yhdenkin oppilaan integroiminen edellyttää ryhmäkoon pienentämistä. Integrointi voitaisiin tehdä silloin, jos se on oppilaiden edellytysten ja opetuksessa käytettävän työskentelytavan takia perusteltua eikä järjestely vaaranna kenenkään ryhmässä opiskelevan oppilaan opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Näin otetaan huomioon kaikki oppilaat. Harkinnassa tulee ottaa huomioon myös mahdolliset päätetyt tukitoimenpiteet, kuten koulunkäyntiavustajat ja erityiset apuvälineet.

Edellä todetun johdosta valiokunta pitää välttämättömänä, että valtioneuvosto selventää perusopetusasetuksen 2 §:ää ja määrää opetusryhmien muodostamisesta asetuksella. Sen vuoksi valiokunta on muuttanut 17 §:n 6 momentin asetuksenantovaltuutta koskevaa säännöstä.

31 a §. Oppilashuolto. Valiokunta korostaa, että lainsäädännön mukaan opetuksen järjestäjällä on vastuu oppilashuollollisista toimenpiteistä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että käytännössä voi syntyä tilanteita, joissa on tulokannanvaraista, jotka ovat 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Hallituksen esityksen perusteluissa asiaa ei käsitellä. Valiokunta toteaa, että tällaisia henkilöitä voivat olla rehtori tai koulun johtaja, luokanvalvoja tai oppilaan opettaja, kouluterveydenhoitaja, erityis-

opettaja, oppilaan kanssa työskentelevä koulunkäyntiavustaja, koulupsykologi, koulukuraattori ja yläluokilla myös opinto-ohjaaja ja tarvittaessa koululääkäri ja lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

39 §. Erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtiminen. Opetusministeriön nimi on 1.5.2010 muutunut opetus- ja kulttuuriministeriöksi. Valiokunta on tehnyt pykäläänsä tätä koskevan muutoksen.

40 §. Henkilötietojen salassapito, luovuttaminen ja käsittely. Henkilötietolain (523/1999/) 3 §:n mukaan henkilötietojen käsittely sisältää muun muassa henkilötietojen luovuttamisen. Sen vuoksi valiokunta on muuttanut pykälän otsikon.

Valiokunta ehdottaa säännökseen täsmennystä sen vuoksi, että momentti on lisäyksen jälkeen yhdenmukainen muiden vastaavien esitykseen sisältyvien säännösten kanssa (16 a §:n 2 mom., 17 §:n 3 mom.).

42 §. Muutoksenhaku. Aluehallintouudistus tuli voimaan 1.1.2010. Tämän johdosta valiokunta on muuttanut muutoksenhakuviranomaisen aluehallintovirastoksi.

Voimaantulosäännös. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vaihteittainen uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto on ollut käytössä lähes kaikissa viimeaikaisissa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden muutoksissa. Kun oppilaan nykyisen lain ja ehdotetun lain mukaiset edut ja oikeudet pysyvät terminologisista muutoksista huolimatta ennallaan, ei vaihteittaiselle opetussuunnitelmien käyttöönotolle ole estettä. Muun muassa kaikki oppilashuoltoa ja tietosuojaa koskevat muutokset voivat tulla 1.8.2010 sovellettaviksi.

Valiokunta ehdottaa, että Opetushallitus saatata valmisteleman opetussuunnitelman perusteet tämän lain mukaisiksi niin, että ne opetuksen järjestäjät, joilla on valmius ottaa uusien opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat nopeasti käyttöön, voivat ottaa ne käyttöön jo 1.1.2011. Ne opetuksen järjestä-

jät, joilla uusien opetussuunnitelmien valmisteleminen vaatii enemmän aikaa, voivat ottaa opetussuunnitelmat käyttöön viimeistään 1.8.2011.

Johtolause. Valiokunta on muuttanut johtolauseen 17.5.2010 käyttöön otettujen oikeusministeriön lainvalmisteluohjeiden mukaiseksi.

Aloite

Valiokunta on käsitellyt lakiehdotuksen hallituksen esityksen pohjalta, joten lakialoite ehdotetaan hylättäväksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset)

että lakialoite LA 112/2009 vp hylätään. ja

että hyväksytään 2 lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan (poist.) perusopetuslain (628/1998) 16 ja 17 §, 30 §:n 1 momentti, 31 a §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 39 ja 40 §, 42 §:n 2 momentin 2 kohta sekä 48 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 17 § osaksi laeissa 1188/1998 ja 477/2003, 31 a §:n 2 momentti ja 42 §:n 2 momentin 2 kohta (*poist.*) laissa 477/2003 sekä 48 b § laeissa 1136/2003 ja 1081/2006, sekä *lisätään* lakiin uusi 16 a ja 17 a § sekä 31 a §:ään, sellaisena kuin se on (*poist.*) laissa 477/2003, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 41 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

16 ja 16 a §
 (Kuten HE)

17 §

Erityinen tuki

(*Poist.*) Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta tämän lain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus järjestetään *oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen (poist.)* muun opetuksen yhteydessä, tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Tässä momentissa tarkoitetun oppilaan opetuksessa voidaan poi-

keta 11 §:stä sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä (*poist.*) ennen esi- tai perusopetuksen alkamista *taikka esi- tai perusopetuksen aikana* ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Edellä tarkoitettussa tilanteessa erityisen tuen päätöstä tarkistetaan siten kuin 2 momentissa säädetään.

(5 mom. kuten HE)

Niiden opetusryhmien muodostamisesta, joissa on yksi tai useampia erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita tai pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvia oppilaita, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

17 a ja 30 §
(Kuten HE)

31 a §

Oppilashuolto

— — — — —
(2 mom. kuten HE)

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa tai muun laillisen edustajan kanssa. Silloin, kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja.

(4 mom. kuten HE)

— — — — —
32 §
(Kuten HE)

39 §

Erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtiminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että opetuksen järjestäjän on huolehdittava 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun erityisen tuen yhteydessä annettavasta kuntoutuksesta sekä mainittuun opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä.

40 §

Henkilötietojen salassapito (*poist.*) ja käsittely

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta.

(4 mom. kuten HE)

41 §
(Kuten HE)

42 §

Muutoksenhaku

— — — — —
Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, päätökseen haetaan muutosta valittamalla aluehallintovirastolta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jos päätös koskee:

— — — — —
(2 kohta kuten HE)

— — — — —
48 b §
(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 31 a, 40 ja 41 §:n säännöksiä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä elokuuta 2010.

Opetushallituksen on uudistettava opetussuunnitelman perusteet tämän lain mukaisiksi siten, että opetuksen järjestäjä voi ottaa niiden mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön (*poist.*) 1 päivänä tammikuuta 2011. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa tämän lain mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2011.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa sitä, toteutuuko oppilaan oikeus erityiseen tukeen hänen oppimisedellytystensä mukaisesti, ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jos osoittautuu, että oppilaan mahdollisuudet saada oppimiseen tukea tarpeen mukaan ja mahdollisuudet tuloksekkaaseen oppimiseen heikentyvät. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee antaa asiasta sivistysvaliokunnalle selvitys vuoden 2013 loppuun mennessä.*
2. *Eduskunta edellyttää, että valtiontalouden kehyksissä ja tulevissa valtion talousarvioissa otetaan huomioon perusopetuslain erityisopetusta ja muuta erityistä tukea koskevien lainmuutosten johdosta syntyvät lisärahoitustarpeet.*

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Lauri Oinonen /kesk (osittain)
vpj.	Tuomo Hänninen /kesk	Tuula Peltonen /sd
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr (osittain)	Tuomo Puumala /kesk (osittain)
	Paavo Arhinmäki /vas (osittain)	Leena Rauhala /kd
	Merikukka Forsius /kok	Mirja Vehkaperä /kesk
	Timo Heinonen /kok	Pauliina Viitamies /sd (osittain)
	Anneli Kiljunen /sd (osittain)	vjäs. Ilkka Kantola /sd (osittain)
	Sanna Lauslahti /kok (osittain)	Ulla Karvo /kok (osittain)
	Jukka Mäkelä /kok (osittain)	Sampsa Kataja /kok (osittain)
	Håkan Nordman /r (osittain)	Markku Uusipaavalniemi /kesk (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Erityisopetuksen kehittämisstrategian mukaisesti opetusministeriössä on valmisteltu muutoksia perusopetuslakiin ja -asetukseen. Tarkoituksena on muuttaa erityisopetusta ja oppilaille annettavaa muuta tukea koskevia päätöksiä. Käyttöön ehdotetaan otettavaksi uudet käsitteet tehostettu tuki ja erityinen tuki. Tehostetulla tuella tarkoitetaan tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta ja oppilashuollon palveluja. Tämä olisi ensisijainen tukimuoto.

Esityksen hyvinä puolina on esimerkiksi varhaisen puuttumisen korostaminen ja erityistä tukea tarvitsevien parempi huomioiminen. Tarkoituksena on siirtää erityisopetuksen painopistettä varhaisempaan puuttumiseen tehostetun tuen muodossa. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan oikeutta saada oppimiselleen ja koulunkäynnilleen tukea riittävän varhain ja joustavasti. Hyvää on myös salassapitoa ja tiedonsaantioikeutta koskevien säännösten muutokset, sillä niiden avulla opetus voidaan järjestää nykyistä paremmin turvallisesti ja kunkin oppilaan ominaisuuksien sekä fyysisten ja psyykkisten erityispiirteiden edellyttämällä tavalla. Lisäksi tarkoituksena on oppilashuoltotyön säännösten tarkistaminen ja moniammatillisen osaamisen korostaminen. Erityinen tuki muodostuisi erityisopetuksesta ja muusta tuesta. SDP näki esityksessä kuitenkin myös ongelmia, joihin puutuimme jo viime vuonna rinnakkaislakiesityksessämme (LA 112/2009 vp). Valiokunnan mietinnössä ei mielestämme myöskään tartuta näihin ongelmiin.

Oppilashuollon saatavuudessa jo nyt ongelmia

Esityksen lähtökohtana on ollut se, että oppilas saa opiskella lähikoulussaan. Näin erityisoppilaiden sijoittuminen yleisopetukseen lisääntyy entisestään ja todennäköisesti erityisopetussiirtojen määrä tulee vähenemään. Esityksellä halutaan siis rajoittaa erityisluokkien ja erityiskoulu-

jen määrää. Joidenkin mielestä erityisopetussiirtojen rajoittaminen on oikeastaan ollutkin lähtökohta kehittämisstrategialle. Tämä olisi väärä lähestymistapa. Lakimuutos ei voi perustua tilastojen sieventämiseen.

Esityksessä ehdotetaan, että erityisopetussiirtoa ei tehtäisi esiopetuksen eikä ensimmäisen kouluvuoden aikana eli juuri silloin, kun pohja koko koulunkäynnille luodaan. Tämä tuo myös lisää vaatimuksia opettajille. Erityisluokalla ja erityiskoulussa opiskelevien oppilaiden henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tulee sisältää, miten oppilaan integroitumista toteutetaan ja tuetaan. Varhaista tukea ja ennaltaehkäisevää toimintaa painotetaan. Esityksen mukaan tuen tarpeessa oleva oppilas saa tehostettua tukea (tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta jne.). Käytännössä tämä on vaikeaa. Vaikka tukiopetus on lainsäädännön mukaan oppilaan subjektiivinen oikeus, annetun tukiopetuksen määrä on erittäin pieni — joissain kunnissa sitä ei anneta oppilaille lainkaan. Oppilashuollon palveluiden riittävyudessa on ongelmia koko maassa. Esimerkiksi oikeuskansleri Jonkka pitää hälyttävänä, että oppilashuollon saatavuus ei toteudu yhdenvertaisesti. Hänen mukaansa asia on huolestuttava perusoikeuksien toteutumisen kannalta. Esityksen mukaan opetuksen ja tukipalvelujen suunnittelu perustuisi opettajan tekemään pedagogiseen arviointiin. Ehdotetaan, että tehostettua tukea saavalle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, jonka laatiminen on pakollista. Tämä kaikki lisää luokanopettajan ja aineenopettajan työ määrää. Näiden opettajien työ muuttuu samalla vaativammaksi — lähenee erityisopettajan työkuva.

Uudistus lisää väistämättä kustannuksia

Hallituksen esityksessä sanotaan, että tämä uusi lakimuutos ei aiheuta kustannuksia. Mielestämme erityisopetusuudistus kuitenkin kasvattaa väistämättä perusopetuksen kustannuksia. Uu-

distuksen myötä tukiopetuksen määrä tulee lisääntymään, opetusryhmien kokoa tulisi pienentää, tarve samanaikaisopetukseen lisääntyy ja oppilashuollon työ lisääntyy. Ehdotusten toteuttaminen on jo pelkästään heikon taloudellisen tilanteen takia vaikeaa. Miten kunnat, jotka lomauttavat opettajiaan, voisivat lisätä tuntikehystä tukiopetukseen tai oppilashuoltotyöhön? Erityisopetukseen siirrettyjen määrä on viime vuosina noussut. Tukiopetukselle pitäisi saada etukäteen resurssit koulutuksen järjestäjän talousarvioon. Erityisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden opetuksen taso on taattava. Opettajat on koulutettava vastaanottamaan erityistä tukea tarvitsevia oppilaita, kun heitä nyt yhä enemmän ollaan integroimassa yleisopetuksen ryhmiin. Luokan- tai aineenopettajakoulutukseen on ylipäänsä lisättävä erityispedagogiikan osuutta. Myös koko ryhmän oppilaiden tasavertainen oikeus jokapäiväiseen opetukseen on turvattava. Esityksessä ei myöskään käsitellä uudistuksen vaikutuksia rehtorin työhön.

Erityisopetuksen uudistuksen rahoitusta ei voi hoitaa kertasiirtona, vaan se vaatii pitkäaikaisen ja kattavamman resursoinnin. Uudessa lainsäädännössä tulee selkeästi säätää mekanismeista ja rahoituksesta, joilla tehostetun tuen toimenpiteiden, kuten pienten opetusryhmien, tukiopetuksen ja osa-aikaisen erityisopetuksen saanti varmistetaan myös käytännössä. Esityksen perusteluissa pitäisi arvioida sitä, millainen rahoitusjärjestelmä tukisi uudistuksen toteuttamista. Lisäksi uudistusta ei pitäisi toteuttaa liian kiireisellä aikataululla. Ehdotamme, että uudistus astuisi voimaan vasta elokuussa 2012.

Liian suuret opetusryhmät edelleen ratkaisematta

Yleisopetusryhmiin integroitavat erityistä tukea tarvitsevat oppilaat asettavat lisähaasteen myös opetusryhmien koon pienentämiselle. Opetusryhmien ryhmäkokoja on saatava jo ylipäänsä pienennettyä. Kuntatodellisuus on näyttänyt, että ryhmäkoot ovat pysyneet ennallaan tai kas-

vaneet entisestään. Hallituksen toimilla opetusryhmien kokoihin ei ole tullut merkittäviä muutoksia. Sosialidemokraatit ovat jo aiemmin esittäneet, että ryhmäkokoja pienentämiseen osoitettaisiin enemmän määrärahoja ja että peruskoulun opetusryhmien maksimikoko pitäisi määritellä lailla.

Koulunkäyntiavustajien asema jää epäselväksi

Koulunkäyntiavustajia on Suomessa lähes 10 000, ja he työskentelevät sekä yleis- että erityisopetuksessa. Esityksessä ei kuitenkaan arvioida tämän ammattikunnan työpanosta. Tehostetun tuen aloittamisesta päättäisi moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, jossa ei välttämättä ole koulunkäyntiavustajien edustajaa. Tämä johtuu siitä, että ammattikuntaa ei ole määritelty osaksi opetus- tai oppilashuoltohenkilöstöä. Koulunkäyntiavustajien asema osana opetus- ja oppilashuollon henkilöstöä pitäisikin määritellä tämän muutoksen yhteydessä.

Koulumatkat eivät saa kestää liian kauan

Esityksessä edellytetään, että oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Tässä nousee ongelmaksi esimerkiksi erityiskoulut, joihin saavutaan pidempienkin matkojen päästä. Oppilaat haetaan laajalta alueelta, jolloin koulumatkan ajasta tulee pitkä. Kunnilta onkin edellytettävä, että kuljetuksia on tarpeeksi paljon, jotta aikarajoitukseen päästään.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

*Vastalauseen muutosehdotukset***Laki****perusopetuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 16 ja 17 §, 30 §:n 1 momentti, 31 a §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 39 ja 40 §, 42 §:n 2 momentin 2 kohta sekä 48 b §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 17 § osaksi laeissa 1188/1998 ja 477/2003, 31 a §:n 2 momentti ja 42 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 477/2003 sekä 48 b § laeissa 1136/2003 ja 1081/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a, 17 a ja 17 b § sekä 31 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 477/2003, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 41 §:ään uusi 4 ja 5 momentti, seuraavasti:

16 §

Tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen oppinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisesseen lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta *heti, kun tuen tarve ilmenee*.

(2 mom. kuten SiVM)

16 a §

Tehostettu tuki

Oppilaalla, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on *oikeus kaikkien tehostettuun tukeen hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti*. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Tehostettu tuki sisältää oppilaalle annettavia, erityisesti 16, 31 ja 31 a §:ssä tarkoitettuja tukimuotoja sekä tarvittavia pedagogisia järjestelyjä. Tehostetun tuen ja oppimissuunnitelman keskeisestä sisällöstä määrätään opetussuunnitelman perusteissa.

(2 mom. kuten SiVM)

17 §

Erityinen tuki

Jos oppilaalle annettu tehostettu tuki ei riitä, oppilaalle on annettava erityistä tukea. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta tämän lain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus järjestetään oppilaan *edun mukaisesti (poist.)*. Tehtäessä päätöstä opetuksen järjestämispaikasta tulee myös muiden oppilaiden etu ottaa huomioon. Tässä momentissa tarkoitetun oppilaan opetuksessa voidaan poiketa 11 §:stä sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään.

(2 mom. kuten SiVM)

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä näiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta (pedagoginen selvitys). Pedagogista selvitystä on tarvittaessa täydennettävä psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnalla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

Ulkopuolisten lausuntojen ja selvitysten viipyminen ei saa viivyttää tehostetun tuen antamista.

(4 ja 5 mom. kuten SiVM)

(6 mom. poist.)

17 a §

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Suunnitelman keskeisestä sisällöstä määrätään opetussuunnitelman perusteissa. *Suunnitelman laadinnasta vastaa erityisopettaja ja toteutuksesta oppilaan opettaja.*

17 b § (Uusi)

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden integrointi yleisopetusryhmään

*Opetusryhmien, joissa opiskelee integroitui-
na yksi tai useampia erityisen tuen päätöksen
saaneita oppilaita, enimmäiskoko on 16 oppilas-
ta.*

30 ja 31 a § (Kuten SiVM)

32 §

Koulumatkat

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos op-

pilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. *Eri-
tyiskoulun oppilaiden koulumatka ei kuitenkaan
saa odotuksineen ylittää kahta ja puolta tuntia.*

39 §

Erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtiminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että opetuksen järjestäjän on huolehdittava 17 §:n 1 momentissa tarkoitettun erityisen tuen yhteydessä annettavasta kuntoutuksista sekä mainittuun opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä *sekä riittävästä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Samalla on huolehdittava, että koulunkäyntiavustajien asema osana opetus- ja oppilashuollon henkilöstöä selkiytetään.*

40 §

Henkilötietojen salassapito ja käsittely

(1 ja 2 mom. kuten SiVM)

Käytännön opetuksesta vastaavalla opettajalla on oikeus arvioida, mitkä ovat opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. (Uusi 3 mom.)

(4 ja 5 mom. kuten SiVM:n 3 ja 4 mom.)

Tiedot on toimitettava myös oppilaan siirtyessä päivähoidosta esi- ja perusopetukseen sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toisen asteen oppilaitokseen. Velvollisuus ja harkintavalta luovutettavista tiedoista on annettava myös oppilaan vastaanottaneelle opetuksen ja koulutuksen järjestäjälle. (Uusi 6 mom.)

41 §

Tietojensaantioikeus

(4 mom. kuten SiVM)

Tietojen välttämättömyyden oppilaan edun kannalta arvioi käytännön opetuksesta vastaava opettaja. (Uusi 5 mom.)

42 ja 48 b §
(Kuten SiVM)

(1 mom. kuten SiVM)

Opetushallituksen on uudistettava opetus-
suunnitelman perusteet tämän lain mukaisiksi si-

ten, että opetuksen järjestäjä voi ottaa niiden
mukaiset opetussuunnitelmat käyttöön 1 päivä-
nä *elokuuta 2010*. Opetuksen järjestäjän tulee ot-
taa tämän lain mukaiset opetussuunnitelmat
käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta *2012*.

(3 ja 4 mom. kuten SiVM)

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2010

Tuula Peltonen /sd
Anneli Kiljunen /sd

Pauliina Viitamies /sd
Ilkka Kantola /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Esitetty perusopetuslain muutos ohittaa lastensuojeluyksiköihin sijoitettujen lasten arkea koskevan parhaan asiantuntemuksen. Biologisten vanhempien, huoltajan ja lapsen laillisen edustajan lisäksi tulee lasta koskevissa päätöksissä kuulla lapsen kasvatuksesta todellisuudessa vastaavaa henkilöä tai lasta kasvattavaa tahoa edustavaa henkilöä. Perusopetuslakiin tulee lisätä lastensuojeluyksiköihin sijoitettujen lasten osalta velvoite opetuksen järjestäjän tiiviiseen yhteistyöhön lasta hoitavan tahon kanssa.

Lapsen arkipäivässä jatkuvasti lähellä oppii parhaiten tuntemaan lapsen persoonallisuuden ja hänen yksilölliset tarpeensa. Siksi ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä on lapsen ja huoltajan tai laillisen edustajan lisäksi aina syytä kuulla myös lastensuojeluyksikköön sijoitettua lasta hoitavaa tahoa. Kun päätetään henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelmasta, riittäisi se, että huoltajan tai laillisen edustajan sijaan suunnitelmaa on laatimassa lasta hoitava taho. Oppilashuoltoon voisi osallistua muita tarvittavia osapuolia joko huoltajan, laillisen edustajan tai lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitajan suostumuksella. Samoin lasta todellisuudessa hoitava voisi antaa suostumuksen opetuksen kannalta välttämättömien salassa pidettävien tietojen pyytämiseen.

Valiokunnan ensimmäisessä lausumaehdotuksessa esitetään, että hallituksen tulee seurata sitä, toteutuuko lapsen oikeus erityiseen tukeen hänen oppimisedellytystensä mukaisesti. Seuranta tulee kohdentaa erityisesti myös siihen, kuinka lapsen tilanteeseen tutustuneiden asiantuntijoiden lausunnot otetaan huomioon päätöksenteossa. Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjällä on valta päättää lasten opetusjärjestelyistä eikä järjestäjällä ole velvollisuutta noudattaa asiantuntijalausuntojen suosituksia päättäessään esimerkiksi lapselle sopivasta oppimisympäristöstä. Tämän seurauksena laitoksiin ja

perhekoteihin sijoitettuja, vakavasti traumatisoituneita ja jopa sairaita lapsia voidaan ohjata seuruksista välittämättä tai niitä ymmärtämättä lain nojalla vastoin hoitavan tahon näkemystä integroitumaan suuriin oppilasryhmiin. Lakiesityksellä asiaan ei jää edes valitusmahdollisuutta. Asiantuntijalausunnat tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) päätöksissä eikä ohittaa lausuntoja esimerkiksi opetustoimen kustannussäästöjen perusteella.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitasi 16 §, uusi 17 b §, 32 § ja voimaantulosäännös muutettuna vastalauseen 1 mukaisesti ja 17, 17 a, 31 a ja 40 § muutettuina seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotukset)

17 §

Erityinen tuki

(1 ja 2 mom. kuten SiVM)

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa ja lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitavaa tahoa siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä näiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta (pedagoginen selvitys). Pedagogista selvitystä on tarvittaessa täydennettävä

vä psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

(4—6 mom. kuten SiVM)

17 a §

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitavan tahon tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Suunnitelman keskeisestä sisällöstä määrätään opetussuunnitelman perusteissa.

31 a §

Oppilashuolto

(2 mom. kuten SiVM)

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2010

Leena Rauhala /kd

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa tai muun laillisen edustajan kanssa ja lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitavan tahon kanssa. Silloin, kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan tai lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitavan tahon kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja.

(4 mom. kuten SiVM)

40 §

Henkilötietojen salassapito ja käsittely

(1 ja 2 mom. kuten SiVM)

Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan tai lastensuojeluyksikköön sijoitetun lapsen hoitavan tahon yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta.

(4 mom. kuten SiVM)